

18- Şafi bozulur diyor, Hanefi bozulmaz neden?

3. MİSAL

Gençlerin zihninde oluşan en yaygın sorulardan biri şudur: “Madem ayet aynı ayet, niçin mezhepler arasında farklı görüşler var?” Bu farklılık, Kur’an’ın ifade derinliğinden ve ayetlerin birden fazla şekilde anlaşılabilmesinden kaynaklanır. Şimdi buna dair başka **somut bir örnek** vereceğiz. Böylece fıkıh farklılıklarının bir çelişki değil; farklı şartlara göre bir kolaylık ve çözüm sunma biçimi olduğu ortaya konmuş olur.

أَوْ لَمَسْتُمُ النِّسَاءَ

Yahut kadınlara dokunmuşsanız

فَلَمْ تَجِدُوا مَاءً

ve su bulamıyorsanız

فَتَيَمَّمُوا صَعًا طَيِّبًا فَاَمْسَحُوا بِوُجُوهِكُمْ وَأَيْدِيكُمْ مِنْهُ؟

Temiz bir toprak ile teyemmüm edin. Onunla yüzünüzü ve ellerinizi mesh edin. (Maide 6)

Hanefi mezhebinde; kadına dokunmak abdesti bozmadır. Şafi mezhebinde ise bozar. Bu ihtilafın sebebi; ayette geçen “*kadınlara dokunmuşsanız*” ibaresini anlamadaki farktır. Şöyle ki:

Ayette geçen (لَمَسَ) kelimesinin lügat manası “dokunmak” demektir. İ. Şafi hazretleri, bu kelimeyi lügat manası üzerine tefsir ederek, kadına dokunulduğunda abdestin bozulacağını söylemiştir. Demek İmam Şafi’ye göre; ayette mecaz yoktur ve ibare, kendi lügatı üzerine tefsir edilmiştir.

İ. Azam hazretleri ise ayetteki (لَمَسَ) kelimesini “cima” yani “cinsel ilişki” ile tefsir etmiştir. Yani ibareyi mecaza hamletmiş ve şu delilleri getirmiştir:

İbn-i Abbas hazretleri der ki: Allah-u Teâlâ hayâlî ve keremli olduğundan, cimadan direk bahsetmemiş, dokunmak ifadesiyle kinaye yapmıştır.

Yine büyük Arap lügat âlimi İbni-s Sikkit hazretleri şöyle der: Dokunmak manasındaki (لَمَسَ)

) “kadınlar” ile birlikte kullanıldığında bununla cinsel ilişki kastedilir. Çünkü Araplar (لَمَسْتُ الْمَرْأَةَ) derken, “kadınla cinsel ilişkide bulundum” demek isterler. O halde bu ayet-i kerimede de mecazın kastedilmiş olması gerekmektedir ki, bu da (لَمَسَ) ile cimanın anlatılmak istendiğidir.

İşte ayetteki (لَمَسَ) kelimesinin tefsirindeki ihtilaf, hükmün ihtilafına sebep olmuştur. İ. Şafi kelimeyi lügat manasıyla tefsir ederken, İ. Azam hazretleri mecaza hamletmiştir. Ayrıca her bir mezhep imamı, görüşlerine hadislerden de deliller getirmiştir. Ancak bizler bu başlıkta sadece Kuran’ı anlamadaki ihtilafı işlediğimizden, meselenin hadis bölümüne geçmeyip, sadece bir nükteyi zikirle yetineceğiz:

İ. Azam hazretleri görüşüne delil olarak şu hadisi getirmiştir: Hz. Aişe validemiz der ki: “Ben Resulullahın (sav) önünde uyurken, ayaklarım onun kible tarafına düşer, O secde ederken ayaklarıma dokununca, ben hemen ayaklarımı toplar, kalktığı anda ise tekrar uzatırdım. O gün evlerde kandiller yoktu.”

İ. Azam hazretleri bu hadisi delil göstererek der ki: Bu hadiste kadına dokunmanın abdesti bozmayacağına delil vardır. Zira Efendimiz (sav) namazda Hz. Aişe’ye dokunmuş ve namazına öylece devam etmiştir. Eğer kadına dokunmak abdesti bozsaydı, peygamberimizin namazının bozulması gerekirdi.

İ. Şafi hazretleri ise, İ. Azam’ın bu deliline şöyle cevap verir: Mezkûr hadis, dokunmanın abdesti bozmayacağına delalet etmez. Zira hadiste dokunmanın çıplak tene yapıldığına dair açık bir ifade yoktur. Muhtemeldir ki, Peygamberimiz (sav) Hz. Aişe’ye elbisesinin üzerinden dokunmuş ve abdesti bu sebeple bozulmamıştır.

Daha bunun gibi, her bir mezhep imamı kendi görüşüne ait birçok deliller sunmuş ve diğer görüşün delillerine cevap vermiştir.

Netice olarak: “Kadına dokunmanın abdesti bozup bozmayacağı” konusunda sadece tek bir hükmün olmasını istemek, ayetteki (لَمَسَ) kelimesinin bu iki vechini bilmemekten, Allah’ın kelamını, beşer kelamı gibi tek manaya gelen bir kelam zannetmekten ve ihtilaftaki rahmeti anlayamamaktan dolayıdır.